

יציאת שבת
5.18

בש"ד

כנית שבת
4.16

מיכאל יצחק מלך ואברהם פולדמן הי"ד

פרשת מקץ-חנוכה, טבת תשע"ג
שנה שלושים וארבע, גלגולן מס' 10

גלוון זה יצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המחלקה לתרבות תורנית

אור תורה ישראל מול חשבת יון

במהדרש הרבה (בראשית כט, א) על הפסוק בפרשנותו (מא, א): "וַיֹּאמֶר מֹקֵץ שְׁתִים יָמִים", מובא: "יקץ שם לחשך" (איוב כה, ג) - זמנן לעלם כמה שנים יעשה באפליה. ומאי טעם יקץ שם לחשך? שככל ומן שיטר הארץ בעולם - אבל עצמות בעולם - אבל עצמות בעולם. דבר אחר: יקץ שם לחשך - זמנן לישך כמה שנים ישעה באפילה בבית האסורים, כיון שהגען הקץ - חלה פרעה חלום."

פסוק זה "וַיֹּאמֶר מֹקֵץ שְׁתִים יָמִים" - נאמר לאחר שיטר פתר את החלומות של שר המשקים ושר האופים, ואמר לשאר המשקים: "אִירְתָּנִי... וְהִתְרַקְּנִי" (מ, ד), כדי שיוציאו אותו מן חברו - בית הכהלה שהוא יוסר כלוא בו. ובבראשית הל'י, שלפי מידת בטורנות ואבענות ובבראה של יוסף הצדיק, נחשב לו לחטא על המעת השתדלות שפעל לצורך החטאנו מן חברו, ועל כך מעש "מידה כנגד מידת" ונתנקטו לו שתי שנים. הרי שאצל יוסף הצדיק, הירidea באמנונו היהינה לפני גודל מדורגו ודווקא על אותו שנתיים ימים, דורש המודרש שזה נשבר ליהושך". חיים המורוקחים באמונה - נחשבים ליהושך, כיصادם חש התחרחות מה' יתפרק, זה בבחינת ליהושך רוחני. וכן התחרחות מוחתורה - נחשבת ליהושך, כי התורה נקראת "אורה", כמו שנאמר בספר משלי וו, סל: "ער מצה ותורה אוור".

עוד מובה במדרש רבה (בראשית ב, ד): "רַבִּי שְׁמֻעוֹן קָנַף פָּטָר קָרְיאָה בְּגָלְיוֹת... וְחַשְׁךְ" - זה גלוון יון, שהחשיקה עיניהם של ישאל בטורוניה, שהיתה אמרת להם: בקען על קרע השור, שאין לכט קלך באלאי ישראלי. וש' לרבר, מודיע דוקא יון נחשבת ליהושך? הרי יוזע, שתורת יון טפחא את האומנות והו בסיס פילוסופים, אם כן, מזוזה תרבותה יון באומן מוויה, לעומת זאת אויביו ושונאי ישראל, נחשבת ליהושך? אלא, דוקא בכלל שבמלכות יון פומנה - קמע פילוסופים שנחשבים לחכמים גוזלים, מתקן כך זמנו להסביר את התורה מישראל ולהשליט את תרבותם, ועם ישראל לא תורה וקדושה - נחשב ליהושך, כי רק תורטע הקדשה מאירה את דרכו ולא שום תרבות אחרת: "יחכמה פוגיים - תאמי... תורה פוגיים - אל תאמי" (אייכה רבה ב, י). מהה"ל מפראג בספרו "ער מצה" (עמדו כב) שואל, וכי בשיבול שנעשה בס מורה במקדש (במקומות לדוק יום אחד, נעשה בס ולק שמו ימים), קבעו חכמים את ימי החנוכה? אמם, יש להודות על ההצלחה והישועה, אבל מודיע חכמים גקו חוג במלל בס פך השען והרי י"מ מצות לאו להנות נתני? תירץ המהרי של שני תירוצים: א. אור המנוחה במקדש - מסכם את התורה והקדשה בישראל, ובלי זה - אין קיום ואכות לעולם. וכיוון שהמאבק היה נגד תורה ישראל וכשגבתו החשומאות על הקיימים בערך ה-ii - משה בס מורה שמוסר את אוור התורה והקדשה בישראל. ב. עיקר ההודהה בשביב הנצחון במלחמה זה עיקר החנוכה. אך, היה חש שמא יחשב שהנצחון אישן בבדר נס, אלא מכוחם ואבורותם בלבד, لكن נעשה נס במעוררת, שמלה, כשם שהנס במורה - נס גלי, כך הנצחון במלחמה - נס הזיא, שידעו הכל שנס הוא מהו יונברן.

הרבי יעקב שכנר

גלוון זה מוקדש לע"ג ר' ייחיאל רבינזון ז"ל, בן הרב שלמה אשר זלמן ז"ל
nlbyu.d@bebtav.tshuva

נתתקבלת תרומה ממשוחחות בצד ורבינו ביבי שיחיו
לע"ג האם, מרת מלכה ביסטצ'ר ע"ה בת הרב צבי הערש מרגליות ז"ל
nlbyu.shvat.hanacha.b@bebtav.tshuva

נתתקבלת אף תרומה ממת פרופ' חיים אביב נ"י
לע"ג אמו, מרת רייזה ע"ה בת ר' חיים הרש גוינשפֿן ז"ל, nlbyu.h@bebtav.tshuva
כמו כן נתתקבלת תרומה ממת משה וזרורה ברוט שיחיו
לע"ג מרת חייה ברוט ע"ה בת ר' ישראל דוד הדליש ז"ל, nlbyu.d@bebtav.tshuva
תגנצבה

נחוון מוחץ ליהודה וחילו בבית חורון
יהודה המקבי, בראש חילו הקטן, הצליח
להדוף את אבא היונים, בפיקודו של אפולוניוס,
ממעלה בית-הורון עד לארץ פלישתיים.
כתבו הצבאי מוסר, כי בתכxis מוחכם, נטה
יהודה את מוחנה. כאשר ראו קיונים כי המלחנה
נטוש, היו בטוחים בניצחונם. אז עט עליהם יהודה
מראשי הרים והשמיד את מוחנה היונים, שלא יכולו
לנעו בשbillים הצרים, בגלל שריריהם המכובדים והפילים
שלילו אותם.

לכתבו הצבאי נודע, שלפני פרוץ הקרב, כייס
יהודה את מוחנה ומילא את תפקידיו כוכן. כאשר
 עבר לפניו העם וקרה בפניהם את פרישת ההוראים
מעורכי המלחמה, מכך שהיה כתובה בתורה. רק אחר
כך, הוליך את המלחנה למלחמה ולנצחון המוחץ.

אנטיכון: ذات אחידה לכל הממלכה
בצוו מלכתי, שפורסם ביום אליה
באנטוכיה והעתקיו הגיעו למודיעון, מצוה
המלך אנטיכון השני על כל נתני הממלכה:
"אך תורה אחת וחוקה אחת לכל יושבי
ארצנו".

ברצוז מיוחד שוצרף לצו המלכתי והמפרט
את שמעויותיו של הצו לגבי יושבי יהודה,
מצווה המלך בפ' להלן:

- אין להקריב קרבנות ונסכים לה' בקדוש.
- אין לקיים את השבת ומועד ירושל.
- חוונה להקים במושת ובתי עירובין.
- מקום, כולל בבית המקדש בירושלים.
- אסור למלול את הזכרים.
- חוונה לאכול בשר נבלות וטוריפות.
- העובד על אחת מהוראות אלה, דין
מייתה.

אכזבה רבה בקרוב שלילי השלול
שלילי השלול ובוואז הבז, שנילוו למוחנה
אפולוניוס, הבינו את מוחאותם בפני מפקדי הצבא
היווני, נוכח העובדה, שלא זו בלבד שלא הצליחו
לשכל, אלא אף נאלצו לבrho בעור שינייהם.
מי כתבי "kol antivoya", נמסר לכתבו,
שכמוכבל - הציגו שלילי של וסורי עבדים
למוחנה אפולוניוס, מתוך תקווה לניצחון קל ולשלל
רב. לתהדרתם, נאלצו לבrho ייחד עם אנשי הצבא,
כאשר הקב"ה נתן תשועה בקי' צבא יהודה המকבי.

מגילת תענית - חג החנוכה

בעשרין וחמשה ביה, חנכתא תנמיא יומין די לא למספד בהון. כשנכנתו זננים להיכל, טמאו כל השמנים
שבהיכל, וכשברבה יד בית-חশמוני וצוחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד שהיה מונח בתוכתו של כהן גדול שלא
נפמא, ולא היה בו להדליך אלא יום אחד ונעשה בו נס והדליקו ממנה שמלת ימים, לשנה אחרת קבעו שמנת
ימים טובים. ומה ראו לעשות חנכה שמנת ימים? ולא עשו אלא שבתת ימים... וכן עשה אלא שבתת ימים... וכן
מציטו בchanca שעשה שלמה, שלא עשה אלא שבתת ימים... אלא, בימי מלכות יון נכנסו בני חশמוני להיכל ובטע
את המטבח וסדווה בסייד, וכל שבתת הימים היו מתקנים בכלי שחתת... וממה ראו לגמור בהם את ההלל? למדך, שככל
תשועה ותשועה שעשה הקדוש ברוך הוא לישראל, הם מקדימין לפניו בהלול ובסבב.

לקוראים: מאמרים המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

חברי המערכת: הרבי אברהם פום, משה רוט, נפתלי יעדי, יהודה מליק
העירכה בסיוウ אברלי כולל "יד ברודמן" ללימודיו הוראה ודיניות, בית ספריא, רחובות
טלפון: 08-9412048
אתורנו בגיןטרנטו: www.pirsumma.com/siach
דפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות טל. 08-9475106

יוסף בטיפוס של... פוליטיקאי

אנו נמצאים בתקופה של בחירות ווואים את המירוץ של אישים שונים, הנכפים לקל לבן בכנות. המשותף לכל אלה הוא, היצור המיווה, הדוחף אותם להיות דמות ציבורית. הצהורות הגלויותiae, רצון לפעול לטובת הציבור, והם באמות מתכוונים לכך לא כל עשיים זאת כראוי, כשהשיגו מובוקש...). אבל המיער העיקרי הוא, אותו יצור של פוליטיקאי, שישתכל "בזק" כדי להזמין אותו להזמין. גם בהיותו בכלל, הוא מצליח להפוך במהירות לעוזר הראשי של שר בית הסוהר. כמובן, לא די להיות בעל יצור פוליטי, צריך גם כישורים. יוסף היה תכום ופיקחת, אך ברוח להתקיים. צירק לעת, שבלי יציר טבעי זה, האדם אינו יכול להיות פוליטיקאי, אליו יוכל להצליח בכך ולא ישודח חיים אלו. הנה, למשל, שאל המלך: הוא לא רוצה להיות מלך, נשא להרבה מהפתקין, ואכן בסוף הוא נ殺. אבל כשבר "ידבק" לכטס, לא רצה לעזוב אותו ודרכ את דוד. לעומתו, דוד, רצה להיות מלך (אי זה המקום להוכיח זאת) והוא הצליל.

גם ליסוף היה את יציר המניהות וויאים זאת כבר בהיינו בן 17: הוא הוציא דיבה רעה על אָקְעִי, כי רצה לתקן מעשייהם בעבור שבתו אותו, כי החכם - ענייני בראשו" (רמב"ע, פרק מא, הל). הוא אכן מותמna לתפקיד בגיל 30 (צעיר...), אבל, בוגר... הוא שיפוי של פוליטיקאי - תיכון החברה...). זו הסיבה, שהוועם בדבריו ופועל באנוניות ובוישר לטובת המדינה. لكن, יוסף מסביר את חלומתו לאחיו: הוא רוצה להוכיח להם, שהוא ראוי להיות גם אידיאל פוליטיקאי: חכם, עניו, ישרא, מלמעלה" להיות מנהיגים. וכן: אדם חולם בלילה, על מה שהוא חושב בוים. אך הוא שאף למניגות, הוא חולם על זה.

גם לאחר הגיעו לבית פוטיפר, הוא מתואוש מהמשבר הקשה שעمر (ניתוק מהבית), ותוך זמן קצר הוא הופך להיות המשרת הספר אחד, משנה לאדונו. גם בהיותו בכלל, הוא מצליח להפוך ב מהירות לעוזר הראשי של שר בית הסוהר. כמובן, לא די להיות בעל יצור פוליטי, צריך גם כישורים. יוסף היה תכום ופיקחת, אך ברוח ייעקב להיות בעיתם מנהיג האחים והראה זאת לכלום, בשנותו להתקיים. צירק לעת, שבלי יציר טבעי זה, האדם אינו יכול להיות פוליטיקאי, אליו יוכל להצליח בכך ולא ישודח חיים אלו.

ישאו, מגע יוסף בפרשננו: מחד, בעמודו לפני פרעה, הוא בשיא העונה ותולה חכמו באלקים. מצד שני, הוא בעל בטחון עצמי רב, למת עצות מעשיות לפראעה. יש פרשנים הרואים בכך, את רצונו להיות זה, שם יבעץ את העצות: "יאמר יוסף כל זה, בעבור שבתו אותו, כי החכם - ענייני בראשו" (רמב"ע, פרק מא, הל). הוא אכן מותמna לתפקיד בגיל 30 (צעיר...), אבל, בוגר... הוא עומד בדבריו ופועל באנוניות ובוישר לטובת המדינה. لكن, יוסף אמרת רואי להיות גם אידיאל פוליטיקאי: חכם, עניו, ישרא, עקיבי, ומעל הכל ירא שמים, היודע שהוא שליח ה' בעולם. מנחם אדלשטיין

פינה הזהר

זמן הדלקת נר חנוכה (ב)

אבל לא חשו לכך מעicker הדין. מושם כך, בנידון דין שיש לחוש שייבור עיקר המצווה, לא נהגו כלל להחמיר טמעו ורבנו תם. מצדיך, רבי משה פינשטיין ("אגרות משה", אוריה - חי', סימן סב) ורבי עובדיה יוסף ("חוון עובדיה", עמי קפה, ב' כתבו, שיתמינו לשיעור רבנו תם כמו שנוהגים בכל השנה. בabanu, שסוזי זמן הדלקה הוא: "עד שתכלה רגל מן השוק", דהיינו, כשיעור חצי שעה מהזמן הניל.

אמנם, כל זה הוא **לתחילת**, אך אם לא הדליק - פסק **השולחן ערוך** (סימן תרעב, ב): "אם עבר זה הזמן ולא הדליק בשקיעה, והולך כל הלילה. ואם עבר כל הלילה ולא הדליק - אין לו תשלומיין". ומוסיף הרמ"א (שם): "בלילות אחרות - דליק כמו שאר בני אדם, אף על פי שלא הדליק בראשונה".

הימשנה ברורה" באיר, שמדליק עד "עלות השחר" ובברכה, פסק, שבענייני תורה - יש להחמיר הרבה תם ולבן יש להבדיל בנסיבות שבזמנם רבנו תם. אם כן, אוטם הטענים להוציא להדלקה בלילה ברכה. אך, אם בא בתיו קודם "עלות השחר" ומצאה בתומו ישנים - מן המכון שיקיפם, כדי שיוכל להדלקה בברכה.

יש פוסקים ("מעודדים אמנים", חי'ב, סימן קמא) שכתבו, למד זכות על הטווים כוון להדלק **למההילה** לאחר הזמן, כיוון שכיראים רבים גם בשעות יותר מאוחרות, ומכל מקום, לא יאוחר הרבה.

הרב אריה זיל

"חץ לצעיר"

"מהדרין מן המהדרין"

חג החנוכה, אותוஆת חוגגים שמעונה ימים בהל והזודה ובפרטומי ניסא, נאה להיות בן חורג במסורת תני ישראל על אף שההיסטוריה, מירך החשובניים והנסים שקרו במולכו, קדמו לתקופת המשנה, אין שום אזכור של החורג במסנה. אנו נתקלים בתה החנוכה, כבדך אגב, בברמרא (שבת כא, א). כאשר הגمرا עוסקת בשנימים הכהרים להדלקת נר של שבת, היא אומרת: "יפתילות ושנימים שאמרו חכמים אין מודליך בהן בשבת - מדליקין בבח ברכונה, בין בשבת בין בחול". וא, כדי להסביר "מיי חנוכה", מביאה הרמרא (שם כא, ב) ציטוט מעתק מילית תענית, המכבר על מה נקבע ימי החנוכה.

ספר חמונאים-א, מתראר את התיאור הבא לסייע שהבאה פורץ המודר: "יעיה כאשר בא פקיד המלך [אנטיקו] עיר מודעית, להביער את העם מתרות הילעבות האלים ולאביה להם... ויאמרו שרי המלך אל מתרותה לאמר: הן איש גנד ונכבד אתה בקרוב עפק, ומסתפר בניך ריבים... אך, קרוב נא אתה ראשונה לעשות את מצות המלך, כאשר עשו בכל מדינת מלכותו ובם כל אנשי יהודה וירושלים... ויאשה מתרותה את קולו וינפלר: אם אמנים סרוו כל עבדי המלך, גוי גוי מלאהי וישמעון לקלול [של המלך] להזכיר את حقות אמותיהם, לא כן אangi ומפשחתי, כי לא לעיני כל הנצבים אל הכרעה אשר במושיעין... ויאש איש מבני ישראל המלך. ויאר מתרותה ניחם לבבו ותבער קנטאו על תותת אלקיו.

וירטבּת. על עד הגירותה הן חיצונית ואין שיתוף פעולה מצד חליקים בעם, קיים סיכוי לעמוד בגאות. אך כאשר חלקיים בעם משתפים פעולה ואין נתנים מכך, כאן קיימת הסכמה האמיתית וכואז רק לצאות ולהלכים בטעמם, הן הפנימית והחיצונית.

נפתלי גער